

Ministerie van Financiën
t.a.v. Staatssecretaris J.A. Vijlbrief
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Verzonden per e-mail

Adres

'Malietoren'

Bezuidenhoutseweg 12
Den Haag

Postadres

Postbus 93002
2509 AA Den Haag

Telefoon

+31 (0)70 349 03 49

Telefax

+31 (0)70 349 03 00

Briefnummer

20/10.140/DJS

Den Haag

12 juni 2020

Onderwerp

Reactie op Rapport van de Adviescommissie
Belastingheffing multinationals

Telefoonnummer

070-3490432

E-mail

sinke@vnoncw-mkb.nl

Geachte excellentie, beste Hans,

Op 15 april jl. verscheen het rapport *Op weg naar balans in de vennootschapsbelasting* van de Adviescommissie Belastingheffing Multinationals (hierna: de Commissie). De Commissie heeft uitvoerig onderzoek gedaan naar de belastingheffing bij het internationale bedrijfsleven in Nederland. Het rapport roept op tot meer internationale samenwerking, bevat voorstellen voor aanpassingen in de vennootschapsbelasting en een oproep tot meer onderzoek. In deze notitie leest u onze reactie op de bevindingen van de Commissie, de conclusies en de aanbevelingen.

Om te komen tot een afgewogen reactie is het van belang eerst wat afstand te nemen van de fiscale maatregelen. We willen een afwegingskader bieden zodat op basis daarvan conclusies kunnen worden getrokken welke maatregelen de minste economische schade veroorzaken, al dan niet in combinatie met flankerend beleid. Aan het eind van de rit moet het nog steeds logisch zijn dat hoofdkantoren in Nederland willen zitten, maar daarvoor moet het beleid wel aan de juiste randvoorwaarden voldoen. Als we besluiten de fiscale regels aan te passen dan is het – mede gelet op de huidige economische omstandigheden – noodzakelijk te weten welke gevolgen we daarvan mogen verwachten.

Economie

VNO-NCW gelooft dat een duurzaam sterke economie en een excellent bedrijfsleven onmisbare elementen zijn om te komen tot een sterke, inclusieve maatschappij met kansen voor iedereen. Hierbij hoort een open samenleving die gericht is op de wereld en die ruimte biedt aan alle soorten en maten ondernemers om vanuit Nederland hun vleugels internationaal uit te slaan. De Nederlandse economie ontleent zijn kracht aan de rijke en brede variëteit aan bedrijven en sectoren. Naast start-ups, scale-ups, mkb en middenbedrijven vormen de

internationaal opererende bedrijven en hun (mondiale) hoofdkantoren een vitaal onderdeel van dat ecosysteem. Zij leveren direct en indirect een belangrijk deel van de toegevoegde waarde die ervoor zorgt dat onze economie veel groter is dan je op basis van onze oppervlakte of bevolkingsomvang mag verwachten. Daarom hebben we in Nederland een BBP per hoofd van de bevolking dat één van de hoogste ter wereld is. Als we het alleen van onze (kleine) thuismarkt zouden moeten hebben dan zouden we het moeten doen met veel minder welvaart en welzijn. De aanwezigheid van mondiaal toonaangevende bedrijven¹ geeft Nederland ook positie op het internationale politieke toneel.

Nederland is de 17e economie van de wereld, en onze welvaart hebben we zelf opgebouwd. Na de Tweede Wereldoorlog lag het land in puin. We zijn daarna het land weer gaan opbouwen maar niets wees er toen op dat Nederland een van de meest welvarende landen ter wereld zou worden. We hebben het met z'n allen gedaan, als maatschappij, de burgers, de bedrijven en de overheid. Toch beantwoordt dat niet de vraag hoe een land economisch vele malen groter is dan verwacht mag worden op basis van onze oppervlakte (nr. 133 van de wereld) of het aantal inwoners (nr. 66). Daarvoor is nodig dat we onderkennen welke economische bouwstenen aan de basis staan van onze welvaart. Onze internationale oriëntatie maakt van Nederland een handelsland met een goed opgeleide beroepsbevolking en hoogwaardige infrastructuur. Een belangrijke randvoorwaarde is een systeem van belastingheffing dat barrières wegneemt voor ondernemerschap, de internationale handel ondersteunt, en zorgt voor een *level playing field* en dubbele belasting voorkomt.

Fiscaal beleid

Nederland heeft een van de meest open economieën in de wereld en het Nederlandse fiscale stelsel heeft zich – als onderdeel van het bredere investerings- en vestigingsklimaatbeleid – ontwikkeld op een manier die daar bij past. Het stelsel wordt gekenmerkt door enerzijds fiscale drempels weg te nemen voor zaken doen over de grens, internationale handel en wederzijdse investeringen, en anderzijds het waarborgen van een gelijk speelveld tussen nationale en internationale ondernemingen op binnen- en buitenlandse markten. Dankzij dit beleid is Nederland erin geslaagd een relatief groot aantal hoofdkantoren van internationale ondernemingen aan zich te binden. Die internationaal opererende bedrijven voegen volgens het CBS 30% (ruim 200 miljard euro) aan waarde toe aan de Nederlandse economie. Uit ditzelfde onderzoek van het CBS blijkt dat multinationals relatief veel middelen spenderen aan onderzoek en ontwikkeling en aan technologische innovatie. Bij onderzoek en ontwikkeling gaat het om strategisch en fundamenteel onderzoek. Bij innovatie om het ontwikkelen van nieuwe of sterk verbeterde producten en/of processen. De multinationals zijn goed voor 41 procent van de totale Nederlandse uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling (14,1 miljard euro). De multinationals spenderen daarmee ongeveer evenveel aan R&D als instellingen in onderwijs en overheid. Daarnaast hebben de multinationals een aandeel van 39 procent in de werkgelegenheid die te maken heeft met onderzoek en ontwikkeling (totaal 131 duizend banen). Tot slot, zo becijferd het CBS, bieden deze multinationals direct en

¹ Zo staan er 14 Nederlandse internationaal opererende bedrijven hoog in de Dow Jones Sustainability World Index.

indirect werkgelegenheid aan meer dan 2 miljoen mensen². Ook uit onderhavig rapport van de Commissie blijkt opnieuw de hoge toegevoegde waarde van het internationale grootbedrijf.

Multinationals hebben per definitie een link met het buitenland. Ze hebben namelijk dochterbedrijven of een moederbedrijf over de grens. Onder andere dit buitenlandse netwerk geeft hen een goede import- en exportpositie. De multinationals leveren dan ook veel van hun productie direct aan het buitenland. Niet-multinationals, met name het zelfstandig midden- en kleinbedrijf, zijn veel meer op het binnenland gericht. Toch bereiken zij vaak wel indirect het buitenland als toeleverancier van multinationals. Zo is meer dan de helft van de exportverdiensten, de toegevoegde waarde verdiend door export, van de niet-multinationals te danken aan de export via andere bedrijven, met name de multinationals³.

Veranderende wereld

Nederland verdient haar geld in het buitenland. Door de internationalisering en digitalisering van onze samenleving is het steeds belangrijker geworden om internationaal samen te werken en belastingregels waar mogelijk te harmoniseren. We kunnen dit alleen gecoördineerd met andere landen doen, anders ontstaat een ongelijk speelveld en bestaat het risico dat je niet meer relevant bent. Het Nederlandse beleid moet daarom aansluiten bij de internationale orde en de initiatieven van de OESO. Het feit dat Nederland zo'n sterk mondiaal bedrijfsleven heeft is ook de reden dat Nederland mondiaal gezien op politiek niveau meer invloed heeft dan wat je zou mogen verwachten van een land van onze omvang. Het is juist deze politieke invloed en de slagkracht van de omvang van onze economie dat Nederland de kans geeft om een rol van betekenis te hebben in de mondiale uitdagingen waar we voor staan.

Het succes van Nederland is niet onopgemerkt gebleven. Enerzijds heeft dat te maken met het feit dat het Nederlandse systeem ook is gebruikt voor situaties waarvoor het niet was ontworpen. Het is daarom volkomen terecht dat belastingontwijking wordt aangepakt, bijvoorbeeld via internationale harmonisatie. Door maatregelen doelgericht en voldoende specifiek vorm te geven kunnen we ervoor zorgen dat het reële bedrijfsleven er geen hinder van ondervindt. Een tweede ontwikkeling is dat andere landen de waardevolle elementen uit ons stelsel hebben aanvaard, gekopieerd en verbeterd, zoals de deelnemingsvrijstelling, het verdragennetwerk, de rullingpraktijk en lage bronbelastingen. Deze ontwikkelingen leiden ertoe dat het Nederlandse fiscale stelsel heeft ingeboet aan aantrekkelijkheid. Onze relatieve positie als investeringslocatie is daarmee inmiddels al verslechtert ten opzichte van de ons omringende (grote) landen. Daar komt bij dat een fysieke aanwezigheid in een land in veel gevallen niet meer noodzakelijk is om een markt te veroveren. En met een wereldwijde economische recessie voor de boeg, wordt de internationale concurrentiestrijd om investeringen en banen nog heviger.

Het rapport

Beoordeeld vanaf dit vertrekpunt is het de vraag of en wat Nederland unilateraal straffeloos kan doen aan haar fiscale systeem. Hoe zorgen we ervoor dat negatieve

² Multinationals en niet-multinationals in de Nederlandse economie, CBS 2018

³ Multinationals en niet-multinationals in de Nederlandse economie, CBS 2018

gevolgen van aanpassingen voor de Nederlandse economie worden voorkomen waardoor de basis van onze welvaart wordt aangetast en dat aan het einde van de rit Nederland als vestigingsplaats voor multinationale hoofdkantoren nog steeds bedrijfseconomisch verdedigbaar is. De enige manier om deze afweging te maken is door het bieden van een afwegingskader. De taakopdracht van de Commissie impliceerde eenzelfde afwegingskader: *“De Adviescommissie heeft tot taak om vanuit haar deskundigheid te adviseren over maatregelen die leiden tot een grondslagverbreding van de vennootschapsbelasting, waarbij tegelijkertijd oog wordt gehouden voor het behoud van hoofdkantooractiviteiten in Nederland.”* Het rapport bevat goede en gedegen analyses en onderzoekswerk maar de aanbevelingen lezen als een compromis van verschillende opvattingen en vaak kunnen de aanbevelingen niet steunen op de fiscaaltechnische feiten, analyses en de uitkomsten van het onderzoek.

De Commissie spreekt de verwachting uit dat met de aanbevolen basisvariant een balans wordt bereikt. Het is echter onduidelijk waaraan die balans wordt afgemeten. Het rapport mist een raamwerk voor politieke beslissingen en geeft geen antwoord op de evidente vraag hoe Nederland zich internationaal wil positioneren. Het rapport heeft een vergelijking gemaakt tussen 15 relevante jurisdicties en onderscheidt 13 cruciale gebieden. Het rapport geeft een expliciete bevestiging dat Nederland op 11 van de 13 cruciale gebieden helemaal niet uit de pas loopt en op een aantal gebieden zelfs veel strikter is dan de andere jurisdicties (zie bijlage 2). Met de voorgestelde maatregelen plaatst Nederland zich dus (nog) verder buiten de internationale orde plaatsen.

We hebben alle maatregelen uit het rapport beoordeeld en voorzien van een reactie. In bijlage 1 treft u deze uitwerking aan. De beoordeling zelf vond plaats op basis van een aantal criteria aan de hand waarvan we tot de conclusie komen wat er wel kan, en van welke maatregelen Nederland absoluut weg moet blijven. De gehanteerde criteria zijn:

- Leidt de maatregel tot een ernstige verstoring van het gelijke speelveld?
- Leidt de maatregel ertoe dat Nederland zichzelf op een onacceptabele wijze buiten de internationale orde plaatst?
- Leidt de maatregel tot een onoverkomelijk concurrentienadeel voor het Nederlandse bedrijfsleven?
- Leidt de maatregel tot dubbele belastingheffing?
- Leidt de maatregel tot significant minder investeringen in Nederland?
- Leidt de maatregel ertoe dat Nederland het beginsel van kapitaalimportneutraliteit⁴ loslaat?

Wij laten in deze samenvatting de aanvullende maatregelen onder B buiten beschouwing omdat daarover geen consensus bestond binnen de Commissie. Waar unilaterale maatregelen strijdig zijn met internationale afspraken plaatsen ze Nederland buiten de wedstrijd en kunnen maatregelen leiden tot dubbele belasting. De aanvullende maatregelen onder B staan los van de analyse, kunnen niet steunen

⁴ Kapitaalimportneutraliteit betekent dat er geen verschil is tussen de belastingdruk op eigen kapitaal en geïmporteerd kapitaal. De bedoeling hiervan is dat Nederlandse investeerders in het buitenland een gelijkwaardige fiscale concurrentiepositie bezitten ten opzichte van bedrijven in dat buitenland.

op de uitkomsten van het onderzoek en vloeien ook niet voort uit de conclusies. Om die reden wijzen wij de voorstellen B1 t/m B9 af.

Wat kan er wel

1. Nederland ontwikkelt een visie op verdergaande internationale samenwerking en Europese harmonisatie van de winstbelasting (overname Advies over de internationale inzet).
2. Bedrijven gaan altijd een minimum aan winstbelasting betalen over in Nederland behaalde winst (opbrengst minus kosten) door de verrekening van verliezen uit voorgaande jaren te beperken tot een percentage van de belastbare winst (overname Voorstel A1), mits
 - a. de parameters voldoende competitief zijn in vergelijking met omringende landen, dus verrekening van verliezen tot 60-70% van de belastbare winst en een mkb-drempel van € 1-3 miljoen;
 - b. er een onbeperkte verliesverrekeningstermijn komt zodat de verliezen commercieel niet meer ‘verdampen’;
 - c. alle verliezen gelijk worden behandeld naar deze nieuwe regel, dus ook stakings- en liquidatieverliezen (overname Voorstel C3);
 - d. er een passende regeling komt voor de overgang van het bestaande naar het nieuwe regime;
 - e. budgettaire opbrengsten ten goede komen aan de verbetering van het Nederlandse investerings- en vestigingsklimaat.
3. Er is geen bezwaar tegen onderzoek naar de rol van royaltybetalingen binnen concern (overname Voorstel A3), mits dat onderzoek ook data betreft over het jaar 2021 zodat de effecten van zowel de belastinghervorming in de US wordt meegenomen alsmede de conditionele bronheffing die Nederland vanaf 2021 introduceert. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan zal moeten worden gezien of en zo ja, in hoeverre er aanleiding is voor nadere maatregelen bovenop de al aangekondigde maatregelen die de fiscale behandeling van royaltykosten aanscherpen.
4. Met de Commissie zijn wij van mening dat aanpassing van de CFC-maatregel pas dan aan de orde is als het niet lukt de lopende internationale dialoog met succes af te ronden. Mede gelet op de huidige coronamaatregelen is de termijn daarvoor (eind 2020) erg kort. Indien op internationaal niveau op termijn geen afspraken worden gemaakt dan achten wij een aanscherping van de CFC-regels denkbaar, voor zover dat ziet op de uitbreiding van de CFC-maatregel naar uitgekeerde winsten (overname Voorstel A5, onderdeel 1) alsmede de aanpassing van de berekening van besmette voordelen (overname Voorstel A5, onderdeel 2). Daarbij past dat passende flankerende maatregelen worden genomen die het toenemende risico van dubbele belasting mitigeren.
5. Wij ondersteunen het voorstel om de neerwaartse verrekenprijscorrecties van de winst achterwege te laten indien er geen corresponderende opwaartse correctie van de winst in het andere land tegenover staat (overname Voorstel A6). Hiermee wordt de Nederlandse praktijk meer in lijn gebracht met wat internationaal gebruikelijk is en wordt een eventueel heffingslek weggenomen. Wel zou het logisch zijn dat er een vorm van overgangsrecht komt voor bestaande gevallen.
6. Meer transparantie. Wij ondersteunen nader onderzoek naar cijfermateriaal zoals door de commissie geadviseerd. Daarnaast omarmt het bedrijfsleven het initiatief om te komen tot een *tax governance code*, een soort ‘gouden standaard’ als het

gaat om de openheid van ondernemingen over hun belastingstrategie en -gedrag. Hierbij is de rol van ondernemingsbestuur en commissarissen van belang maar evenzeer de mening van aandeelhouders en andere stakeholders. Er ligt hier een kans voor Nederland om ook internationaal de toon zetten. Het bedrijfsleven wil betrokken blijven bij het maatschappelijke debat over belastingheffing en voelt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. Zoals onder meer uit de jaarlijkse Tax Transparency Benchmark van VBDO blijkt zijn veel Nederlandse bedrijven reeds transparant over het belastingbeleid en in toenemende mate ook transparanter over de belasting die zij betalen in landen waar zij actief zijn.

Wat kan er absoluut niet

1. Met het beperken van de aftrek van aandeelhouderskosten (afwijzen Voorstel A2) wordt belasting geheven over winsten die niet zijn gemaakt. Het voorstel brengt multinationale ondernemingen die vanuit Nederland opereren in een nadelige positie ten opzichte van hun *peers* in grotere landen. De Commissie stelt dat sprake is van een zekere asymmetrie tussen de locatie van aftrekbare kosten en belastbare opbrengsten maar dit is een asymmetrie die voortvloeit uit de internationale afspraken over de toerekening van opbrengsten en kosten. Kosten die gepaard gaan met de functies van een hoofdkantoor worden waar mogelijk doorbelast aan dochtervennootschappen (concerndiensten), maar zullen voor een beperkt deel alleen bij het hoofdkantoor in aftrek kunnen komen omdat ze daar thuishoren (aandeelhouderskosten). De vermeende asymmetrie werkt ook andersom. Nederland accepteert zelf ook geen aftrek van vergelijkbare aandeelhouderskosten bij in Nederland actieve dochterondernemingen van in het buitenland gevestigde hoofdkantoren. Voor multinationals met het hoofdkantoor in een kleine thuismarkt kunnen de aftrekbare aandeelhouderskosten hoog zijn in verhouding tot de belastbare winst in de thuismarkt, maar dat verandert niets aan het principe dat dergelijke kosten in aftrek moeten komen. De Commissie lijkt in feite te suggereren dat sommige hoofdkantoren te groot zijn voor Nederland en dat derhalve bij hen de aftrek moet worden beperkt. Zo'n directe reële kostenstijging zal Nederland als vestigingslocatie voor hoofdkantoren zeer onaantrekkelijk maken, met uitzondering van hoofdkantoren van ondernemingen die hoofdzakelijk in Nederland actief zijn. Dat is echter een kleine minderheid gegeven de aard van de Nederlandse economie en de geografische mix van de meeste internationaal opererende ondernemingen.
2. Het voorstel om de aftrek van rente en aandeelhouderskosten (en eventueel royalty's) gezamenlijk te beperken tot een maximum percentage van de belastbare winst (afwijzen Voorstel A4) roept effectief dezelfde bezwaren op als onder Voorstel A2, maar zullen de effecten nog verder versterken. Zoals uit het vergelijkend landenonderzoek blijkt, heeft Nederland de generieke renteaftrekbeperking al vergaand doorgevoerd, verder dan op grond van ATAD1 noodzakelijk was en verder dan wat gepast is voor het tegengaan van belastingontwijking. Nederland heeft geen gebruik gemaakt van de groepsuitzondering, bij uitstek een instrument dat in de richtlijn kwam om ondernemingen in kleinere lidstaten tegemoet te komen. Door internationale concerns worden leningen doorgaans door de tophoudster aangetrokken, mede op verzoek van de externe financiers. Voor zover rente nergens meer aftrekbaar is worden Nederlandse multinationals belast over een hogere winst dan ze wereldwijd realiseren. Naast dubbele belastingheffing legt Nederland een

concurrentienadeel op aan haar eigen ondernemingen ten opzichte van multinationals die opereren vanuit een grote thuismarkt. Om effectief te kunnen zijn in concurrentie met grotere omringende landen was logischer geweest als Nederland een meer gunstige implementatievariant had gekozen. Dit effect zal groter zijn nu door de huidige economische crisis de belastbare winsten van ondernemingen omlaag gaan, terwijl de rentelasten gelijk blijven of zelfs zullen toenemen gezien de behoefte aan additionele liquiditeit. Dat kan ertoe leiden dat ondernemingen die bedrijfseconomisch in een verliespositie zitten toch Vpb moeten betalen omdat de rente niet aftrekbaar is.

3. Wij hebben ernstige bezwaren tegen verdere aanscherping van de CFC-regels waar een effectief tarieftoets zal leiden tot een aanzienlijke toename van de complexiteit in de regelgeving en onzekerheid over de uitwerking daarvan in de praktijk (afwijzen Voorstel A5, onderdeel 3) en waarbij de aanpassing van de uitzondering voor wezenlijke activiteiten zal leiden tot het verlaten van het beginsel van kapitaalimportneutraliteit (afwijzen Voorstel A5, onderdeel 4).
4. De Commissie stelt voor om de afschrijving op vermogensbestanddelen (zoals een waardevol IP) te beperken in die gevallen waarin dat vermogensbestanddeel naar Nederland wordt verplaatst maar de meerwaarde ervan onvoldoende belast is gebleven, bijvoorbeeld omdat het in een belastingparadijs was gesitueerd (afwijzen Voorstel A7). Wij wijzen erop dat de verplaatsing van vermogensbestanddelen van belastingparadijzen naar hoogbelaste jurisdicties zoals Nederland gewenst gedag is (*onshoring*) en een gevolg van de maatregelen die voortvloeien uit het BEPS-project.

Wij zien niet in waarom Nederland zou moeten optreden als wereldinspecteur en voor andere landen zou moeten bepalen of zij wel voldoende belasting heffen. Met deze *Alleingang* zou Nederland afstappen van het beginsel van kapitaalimportneutraliteit, een beginsel waarop ons stelsel is gebaseerd en wat past bij onze open economie met een kleine thuismarkt. Om te voorkomen dat Nederland zichzelf op een concurrentie-achterstand zet, is het beter eerst consensus te bereiken via de reeds lopende internationale dialoog binnen het OESO traject, onder pijler 2.

Ook vanuit economisch perspectief is de maatregel ongewenst. Het overdragen van bijvoorbeeld intellectueel eigendom leidt tot een toename van economische aanwezigheid (*substance*) in Nederland. Dat gaat over het algemeen over economische activiteiten die Nederland ook graag wil huisvesten met hoogwaardige werkgelegenheid. De huidige regels zorgen er niet alleen voor dat activiteiten naar Nederland komen, maar ook dat zij Nederland niet gemakkelijk meer zullen verlaten (*lock-in*). Zou Nederland een boete zetten op *onshoring* in Nederland dan zullen die economische activiteiten in andere landen worden gehuisvest.

A1 – Beperking verrekening verliezen	A5 – Aanscherpen CFC-maatregelen Onderdeel 1 en 2 Onderdeel 3 en 4
A2 – Aftrekbeperking op aandeelhouderskosten	A6 – Beperk neerwaartse verrekenprijscorrecties
A3 – Onderzoek aftrekbeperking royalty's binnen concern	A7 – Tegengaan tariefmismatches bij vermogensoverdrachten binnen concernverband
A4 – Aftrekbeperking op de som van rentekosten, aandeelhouderskosten en/of royalty's	

Bovenstaande is een appreciatie op onderdelen van het rapport. In de eindafweging is ook van belang dat het totaalpakket niet leidt tot lastenverzwaring en zullen de voorstellen inpasbaar moeten zijn in een breder pakket aan maatregelen dat is gericht op versterking van onze economie, investeringen en werkgelegenheid. Dat betekent ook dat qua timing rekening moet worden gehouden met een periode van herstel van de economische crisis als gevolg van de huidige COVID-19 crisis. Over de precieze uitwerking en vormgeving van de maatregelen praten we graag op constructieve basis verder. Deze brief is per heden ook verzonden aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat.

Hoogachtend,

Hans de Boer
Voorzitter VNO-NCW

BIJLAGEN

1. Beoordeling van de maatregelen
2. Nederland loopt internationaal niet uit de pas

BIJLAGE 1 Beoordeling van de maatregelen

Algemeen

Voor een goed begrip zetten wij de bevindingen van de Commissie op een rij. Zo stelt de Commissie vast dat:

1. de hoofkantoren van multinationals van groot belang zijn voor de Nederlandse economie;
2. multinationals niet minder belasting betalen dan voorheen;
3. multinationals niet minder belasting betalen dan nationale ondernemingen;
4. het Nederlandse belastingstelsel en daarmee Nederland internationaal niet uit de pas loopt;
5. nieuwe internationale afspraken over het heffen van de winst van internationale ondernemingen uitonderhandeld worden (BEPS 2.0).

Ter verbetering van het inzicht en transparantie adviseert de Commissie meer onderzoek te doen naar relevant cijfermateriaal. Wij ondersteunen dit en pleiten ook voor meer transparantie. Het bedrijfsleven omarmt daarom het initiatief om te komen tot een *tax governance code*, een soort ‘gouden standaard’ als het gaat om de openheid van ondernemingen over hun belastingstrategie en -gedrag. Hierbij is de rol van ondernemingsbestuur en commissarissen van belang maar evenzeer de mening van aandeelhouders en andere stakeholders. Er ligt hier een kans voor Nederland om ook internationaal de toon zetten. Het bedrijfsleven wil betrokken blijven bij het maatschappelijke debat over belastingheffing en voelt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. Uiteindelijk zal het ook betekenen dat bedrijven – als onderdeel van het belastingbeleid – transparanter zullen worden over de belasting die zij betalen in landen waar zij actief zijn

Daarnaast adviseert de Commissie in te zetten op internationale samenwerking en het maken van internationale afspraken. Dat is een verstandig en logisch advies om te komen tot een goed functionerend internationaal belastingstelsel dat aan de basis staat van internationale handel en wederzijdse investeringen, maar waarbij ontwijking wordt voorkomen en oneerlijke belastingconcurrentie aan banden wordt gelegd. Wij blijven de beleidslijn voor meer internationale samenwerking ondersteunen.

Wij hebben begrip voor maatregelen die ertoe leiden dat bedrijven altijd winstbelasting betalen over in Nederland behaalde winsten voorzover dat maatregelen zijn die in internationaal verband zijn overeengekomen of het maatregelen betreft waarmee Nederland internationaal niet uit de pas loopt.

Unilaterale maatregelen die leiden tot dubbele belasting en die Nederland buiten de internationale orde plaatsen kunnen niet op de steun van het bedrijfsleven rekenen. Deze aanbevelingen staan los van de analyse, kunnen niet steunen op de uitkomsten van het onderzoek en vloeien ook niet voort uit de conclusies. Het onderzoek is goed en gedegen werk maar de aanbevelingen ogen als een compromis en worden niet gestaafd door de uitkomsten van het onderzoek. Bovendien ontbreekt het besliskader dat uit de opdracht van de Commissie volgt, nl. op welke wijze kan de grondslag van de vennootschapsbelasting worden verbreed en er tegelijkertijd voor zorgen dat Nederland een aantrekkelijke vestigingslocatie blijft voor hoofdkantoren. Nu is wel een raming gegeven van de budgettaire impact van maatregelen maar zijn de lange termijn economische effecten niet gekwantificeerd. Door de fiscale voorstellen te voorzien van een raming van de economische impact wordt ordentelijke besluitvorming mogelijk. Fiscaliteit is immers geen beleid op zichzelf maar altijd dienstbaar aan andere beleidsterreinen als instrument, bijvoorbeeld beleid voor de arbeidsmarkt, pensioenen en woningmarkt. Maar ook het economisch beleid en het investerings- en vestigingsbeleid.

Het is bij lezing van het rapport en het cijfermateriaal belangrijk te realiseren dat conclusies zijn gebaseerd op data van voor de implementatie van de BEPS maatregelen. Daarmee het geschetste beeld van het huidige fiscale klimaat achterhaald en is het veranderde gedrag van internationale ondernemingen nog niet de cijfers verwerkt. Waar de conclusie nu al is dat Nederland niet uit de pas loopt, zal het beeld na de implementatie van de BEPS maatregelen een nog gunstiger beeld laten zien. Bovendien geldt voor

steeds meer ondernemingen dat belastingen onderdeel is geworden van de corporate social responsibility en dat over de volle breedte wordt gewerkt aan *tax governance*, juist om te laten zien wat de financiële, economische en maatschappelijke bijdrage is van de onderneming en haar activiteiten.

De Commissie onderbouwt de noodzaak tot het nemen van maatregelen met de stelling dat sprake is van een onevenwichtige belastingafdracht van multinationals, maar de uitkomsten van het onderzoek rechtvaardigen die conclusie niet. Desondanks adviseert de Commissie “een basisvariant van maatregelen die leiden tot grondslagverbredingen in de Vpb met oog voor het vestigingsklimaat”. Wij constateren dat deze voorstellen internationaal opererende Nederlandse bedrijven zullen confronteren met een bredere belastinggrondslag dan de wereldwijde winst. Zodoende wordt de suggestie gedaan om belasting te heffen over winsten die er niet zijn waarmee Nederland zich buiten de internationale orde plaatst. Met name waar het gaat om voorstellen die de aftrek van kosten welke toerekenbaar zijn aan het hoofdkantoor beperken. De voorgestelde maatregelen verstoren het gelijke speelveld tussen Nederlandse bedrijven die opereren vanuit een kleine thuismarkt ten opzichte van hun buitenlandse concurrenten die opereren vanuit grote thuismarkten.

Internationale afspraken bepalen waar de opbrengsten en kosten van een onderneming worden gerapporteerd. Kosten die gepaard gaan met de functies van een hoofdkantoor worden waar mogelijk doorbelast aan dochtervennootschappen (concerndiensten), maar zullen voor een beperkt deel alleen bij het hoofdkantoor in aftrek kunnen komen omdat ze daar thuishoren (aandeelhouderskosten). Voor multinationals met het hoofdkantoor in een kleine thuismarkt kunnen deze aftrekbare aandeelhouderskosten hoog zijn in verhouding tot de belastbare winst in de thuismarkt, maar dat verandert niets aan het principe dat dergelijke kosten in aftrek moeten komen. Afwijken van de internationale norm door kosten niet in aftrek toe te staan, plaatst multinationale ondernemingen die vanuit Nederland opereren in een nadelige positie ten opzichte van hun *peers* in grotere landen. Derhalve maakt zo’n directe reële kostenstijging Nederland als vestigingslocatie voor hoofdkantoren zeer onaantrekkelijk.

Hetzelfde geldt voor het voorstel van de Commissie dat Nederland de CFC-regels desnoods op nationale basis fundamenteel herzielt indien er in 2020 geen internationale consensus is over een minimumniveau van belastingheffing in de wereld. Ook met deze *Alleingang* zou Nederland zich buiten de internationale orde plaatsen en zou een aanzienlijk negatief effect ontstaan op de locatiekeuze van internationaal opererende ondernemingen en hun hoofdkantoren. Verstandiger is het wanneer Nederland zoveel mogelijk vasthoudt aan het beginsel van kapitaalimportneutraliteit. Dit beginsel zorgt ervoor dat de Nederlandse onderneming die in een buitenland wil ondernemen dat aldaar tegen dezelfde voorwaarden kan doen als lokale ondernemingen in dat buitenland. Ons economische beleid is daarop gebaseerd en het past bij onze open economie met een kleine thuismarkt.

Desondanks lijkt de Commissie te impliceren dat de basisvariant zonder noemenswaardige gevolgen kan worden doorgevoerd simpel en alleen vanwege de stelling dat er “oog is voor het vestigingsklimaat”. Oog hebben is echter niet voldoende. Op geen enkele manier wordt in het rapport duidelijk gemaakt aan welke criteria deze maatregelen zijn getoetst om te stellen dat “oog is voor het vestigingsklimaat”. Op z’n minst zou, conform de opdracht, in beeld dienen te zijn gebracht welke risico’s de maatregelen met zich mee brengen voor de aantrekkelijkheid van Nederland voor hoofdkantoren en hoe zich dat verhoudt tot andere landen. De Commissie laat de essentiële vraag onbeantwoord hoe groot de potentiële schade is van de voorstellen voor ons vestigingsklimaat. Door niets te zeggen over de te verwachten effecten van de maatregelen op de aantrekkelijkheid van Nederland als vestigingslocatie voor hoofdkantoren wordt de politiek geen bruikbaar besliskader aangereikt. En daarmee wordt de bal weer teruggelegd bij de politiek. Ten onrechte kan het beeld ontstaan dat de basisvariant zomaar kan worden ingevoerd zonder schadelijke gevolgen. Dat zou een uiterst zorgelijke misperceptie zijn, met potentieel grote consequenties voor Nederland en de Nederlandse (kennis-)economie. Het is aan de politiek om te bepalen bij welk soort

economie ons land het meest gebaat is. Wil men Nederlandse hoofdkantoren van internationale ondernemingen of Nederlandse filialen van buitenlandse bedrijven behouden en aantrekken, en wat voor fiscaal stelsel past daarbij en welke risico's is men daarbij bereid te nemen? De Commissie suggereert dat de aanbevelingen in de basisvariant de kool en de geit sparen. Dit is een forse onderschatting van de dilemma's waar de aanbevelingen in het rapport – wanneer eenmaal wettelijk verankerd – de bestuurders van internationaal opererende ondernemingen voor zouden plaatsen.

Juist in tijden van economische neergang worden ondernemingen kwetsbaar. Bedrijven teren noodgedwongen in op het eigen vermogen en de beurskoersen staan onder druk. Bij een transitorische gebeurtenis, zoals een grensoverschrijdende fusie of een overname, komt altijd de vraag op in welk land het nieuwe hoofdkantoor komt te staan. De leiding van de nieuwe onderneming zal een brede waaier van factoren meewegen. Wil Nederland ook in de toekomst hoofdkantoren van internationale ondernemingen huisvesten dan zal het nu de juiste keuzes moeten maken. Eerder heeft het Topteam Hoofdkantoren ter zake een helder advies geformuleerd ten behoeve van het kabinet Rutte I¹.

Volgt Nederland alle aanbevelingen van de Commissie op, dan creëert Nederland juist voor deze internationale ondernemingen dubbele belastingheffing en zal dat in de praktijk prohibitief zijn voor een keuze voor Nederland. Het zal – zeker in het huidige tijdsgewricht – steeds lastiger worden om internationale bedrijven aan Nederland te binden. De concurrentie tussen landen om bedrijvigheid en banen zal zich post-corona verheven en Nederland heeft haar voorsprong op fiscaal terrein in de afgelopen jaren al verspeeld. Nederland zal moeten kiezen voor verstandig en voorspelbaar fiscaal beleid dat aansluit bij de economie die Nederland wil zijn. Een open innovatieve economie met het vizier gericht op de wereld, inclusief de waardevolle beslissingscentra en hoofdkantoren in Nederland. In de wetenschap dat we voor onze welvaart afhankelijk zijn van een sterk bedrijfsleven dat ons via technologische ontwikkeling en digitalisering sterker uit de crisis kan laten komen.

Hoofdkantoren in internationaal perspectief

Het rapport concludeert dat Nederland internationaal niet uit de pas loopt (zie bijlage), behalve op het gebied van verliesverrekening en bepaalde transfer pricing problematiek. De voorgestelde aanpassingen gaan echter veel verder dan het adresseren van deze afwijkingen en zorgen er voor dat Nederland uit de pas blijft lopen, maar op een zodanige wijze dat dat ten koste gaat van ons investeringsklimaat.

Hoofdkantoren kunnen een aantal reële zakelijke kosten in mindering brengen op hun winst: rentekosten, aandeelhouderskosten en liquidatieverliezen. Voor grote hoofdkantoren in een kleine thuismarkt, kunnen de aftrekbare kosten relatief hoog zijn in verhouding tot de nationale winst. In een kleine thuismarkt is het belangrijk om die kosten zoveel mogelijk uit te belasten en te verdelen over de groep. Dat is echter niet altijd mogelijk. Zo trekt een multinational vaak centraal financiering aan door middel van obligatieleningen of bankleningen. Over het algemeen probeert een bedrijf de rentelast van deze leningen te leggen op de plek waar de winst wordt gemaakt. Dit zal echter niet in alle gevallen mogelijk zijn. Verder worden kosten die gepaard gaan met de functies van een hoofdkantoor waar mogelijk doorbelast aan dochtervennootschappen (concerndiensten). Slechts voor een beperkt deel komen ze bij het hoofdkantoor in aftrek omdat ze samenhangen met de activiteiten ten behoeve van het hoofdkantoor (aandeelhouderskosten). Ten slotte komen verliezen die zien op buitenlandse activiteiten in aftrek van de buitenlandse winst. Dit is slechts anders indien die verliezen 'finaal' zijn en lokaal niet in aftrek kunnen komen bijvoorbeeld in het geval van een liquidatieverlies. Daarbij zijn strikte voorwaarden van toepassing.

¹ Met hoofdkantoren naar de top, *Actie-agenda ter versterking van het vestigingsklimaat, de acquisitie en het behoud van internationale bedrijven en talenten*, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-118683>

Onderstaand voorbeeld toont de fiscale behandeling van een internationale onderneming met een fabriek in Nederland en een in het Verenigd Koninkrijk. In het ene geval heeft het zijn hoofdkantoor in Nederland en in het andere geval in het VK. In beide gevallen zijn de wereldwijde inkomsten en kosten gelijk.

Het voorbeeld maakt duidelijk dat het feit dat er geen belasting wordt betaald in Nederland het gevolg is van de kleine thuismarkt. De reële kosten die onlosmakelijk verbonden zijn aan het hoofdkantoor zijn aftrekbaar van de operationele winst. Met een hoofdkantoor in het VK is het niveau van de kosten gelijk maar is de thuismarkt groter en blijft er meer operationele winst over om te belasten. De wereldwijde belastbare winst is voor beide ondernemingen hetzelfde en er is geen sprake van dubbele belasting.

Nemen we dezelfde situatie maar met een aftrekbeperking op hoofdkantoorkosten in NL (rechterzijde tabel) dan wordt er in Nederland over meer winst belasting betaald dan daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Nederland creëert dubbele belasting voor de onderneming met het hoofdkantoor in Nederland, terwijl dat niet het geval is voor de onderneming met het hoofdkantoor in het VK.

Onderneming X	Zonder aftrekbeperking				Met aftrekbeperking (bv. 50%)			
	Hoofdkantoor NL		Hoofdkantoor VK		Hoofdkantoor NL		Hoofdkantoor VK	
	Inkomsten	Kosten	Inkomsten	Kosten	Inkomsten	Kosten	Inkomsten	Kosten
Operationele winst NL	300				300			
Operationele winst VK			900				900	
Hoofdkantoor (HK)								
• Rente-inkomsten	50		50		50		50	
• Royalty-inkomsten	50		50		50		50	
• Aandeelhouderskosten		100		100		50		100
• Rentekosten		150		150		75		150
• Liquidatieverliezen		150		150		75		150
Totaal	400	-400	1.000	-400	400	-200	1.000	-400
Belastbare winst HK land	0		600		200		600	
Operationele winst buitenland	900 (VK)		300 (NL)		900 (VK)		300 (NL)	
Wereldwijde belastbare winst	900		900		1.100		900	
<i>Werkelijke wereldwijde winst</i>					900		900	
<u>Te betalen belasting:</u>								
• Nederland (25%)	0		75		50		75	
• VK (19%)	171		114		171		114	
• Wereldwijd	171		189		221		189	
Dubbele belasting	0		0		50		0	

De Commissie had een hele nauwe opdracht die intern tegenstrijdig was en heeft die ook heel nauw opgepakt. Een nauwe en intern tegenstrijdige opdracht omdat de opdracht slechts gericht was op grondslagverbreding en elke grondslagverbreding in beginsel slecht is voor het vestigingsklimaat. Nauw opgepakt omdat een besliskader met duidelijk omschreven voor- en nadelen van de maatregelen voor het vestigingsklimaat ontbreekt. In het rapport van de Commissie wordt de vergelijking gemaakt tussen de Nederlandse winstbelasting met die van veertien andere landen. Ten aanzien van bovengenoemde drie kostencategorieën laat dat het volgende beeld zien:

- **Renteaftrek:** Europa heeft de aanbevelingen uit het OESO BEPS-rapport vergaand geïmplementeerd met ATAD1 en Nederland is binnen Europa overgegaan tot de meest strikte implementatie. Juist op het punt waar een kleine thuismarkt een natuurlijk nadeel is. Gevolg: dubbele belastingheffing; voor zover rente nergens meer aftrekbaar is, worden Nederlandse multinationals belast over een hogere winst dan ze wereldwijd realiseren. Daar komt bij dat Nederland haar ondernemingen een concurrentienadeel geeft ten opzichte van multinationals in een grote thuismarkt. *Zie voorstel A4 hieronder.*
- **Aandeelhouderskosten:** De Nederlandse aftrek van aandeelhouderskosten in lijn is met de internationale norm. Toch wordt voorgesteld om de aftrek te beperken op een mathematische manier die Nederlandse hoofdkantoren met doorgaans verhoudingsgewijs veel buitenlandse activiteiten hard raakt. Gevolg: dubbele belastingheffing; voor zover de aandeelhouderskosten niet meer in Nederland aftrekbaar zijn, kunnen ze nergens worden afgetrokken en wordt wereldwijd dus een hogere winst belast dan daadwerkelijk wordt gerealiseerd. *Zie voorstel A2 en A4 hieronder.*
- **Liquidatieverliezen:** De reeds aangekondigde maatregelen plaatsen Nederland in een uitzonderingspositie als geen volledige aftrek van finale verliezen meer wordt toegestaan. Gevolg: dubbele belastingheffing; Nederlandse multinationals worden wereldwijd over een hogere winst belast dan ze daadwerkelijk realiseren. *Zie voorstel C3 hieronder.*

Maatregelen uit de basisvariant (A1 t/m A7)

Voorstel A1 – Beperking verrekening verliezen

De commissie stelt voor de huidige regels voor de verrekening van verliezen te herzien. Op dit moment mogen verliezen worden verrekend met positieve resultaten van het voorgaande jaar (carry-back) en zes opvolgende jaren (carry-forward). Als gevolg van verliesverrekening is het mogelijk dat een onderneming geen winstbelasting betaalt, ondanks dat in Nederland wel winst wordt gemaakt.

De commissie stelt voor de verliesverrekening te maximeren op 50% van de belastbare winst per jaar, in combinatie met een onbeperkte voorwaartse verliesverrekeningstermijn en een doelmatigheidsdrempel van € 1 miljoen. Dit voorstel kan ertoe leiden dat al winstbelasting moet worden betaald terwijl er per saldo nog geen winst is gerealiseerd. Dit voorstel levert dan ook een structurele lastenverzwaring voor het bedrijfsleven op. In het rapport wordt terecht gewezen op het negatieve effect op reële investeringen in Nederland door multinationals en de grotere MKB bedrijven.

Het is daarom van belang goed na te denken over een juiste vormgeving waarbij de economische schade wordt geminimaliseerd. Dat betekent dat

- a) er qua parameters aangesloten wordt bij de ons omringende landen (zie onderstaande tabel);
- b) er een onbeperkte verliesverrekeningstermijn moet gaan gelden;
- c) de nieuwe regels worden toegepast op alle verliezen, inclusief de stakings- en liquidatieverliezen en zodoende Voorstel C3 wordt overgenomen;
- d) er een passende regeling komt voor de overgang van het bestaande naar het nieuwe regime;
- e) de budgettaire opbrengst van de maatregel ten goede komt aan de verbetering van het investerings- en vestigingsklimaat.

Tabel: parameters andere landen²

	Begrenzing tot de winst	Drempelwaarde	Verrekeningstermijn
België	70%	€ 1 miljoen	Onbeperkt
Duitsland	60%	€ 1 miljoen	Onbeperkt
Frankrijk	50%	€ 1 miljoen	Onbeperkt
Italië	80%		Onbeperkt
Oostenrijk	75%	€ 1 miljoen	Onbeperkt
Verenigd Koninkrijk	50%	£ 5 miljoen	Onbeperkt
Verenigde Staten	80%		Onbeperkt

Voorstel A2 – Aftrekbeperking op aandeelhouderskosten

De kosten voor aandeelhoudersactiviteiten³ – die door het hoofdkantoor worden gedragen – kunnen naar hun aard niet worden doorbelast aan andere groepsmaatschappijen. De kosten van aandeelhoudersactiviteiten zijn daarom aftrekbaar in Nederland, ondanks dat er wat betreft buitenlandse deelnemingen geen in Nederland belastbare baten tegenover staan. De Commissie stelt dat sprake is van een zekere asymmetrie tussen de locatie van aftrekbare kosten en belastbare opbrengsten. Het is echter een asymmetrie die voortvloeit uit de internationale afspraken over de toerekening van opbrengsten en kosten. Die asymmetrie werkt bovendien ook andersom. Nederland accepteert immers zelf ook geen aftrek van vergelijkbare aandeelhouderskosten bij in Nederland actieve dochterondernemingen van in het buitenland gevestigde hoofdkantoren. Met deze maatregel zou Nederland eenzijdig afwijken van internationale afspraken en in feite kosten die in Nederland thuishoren ten laste brengen van buitenlandse winsten. Het risico bestaat dat andere landen op hun beurt gelijksoortige maatregelen zullen nemen waardoor aandeelhouderskosten van buitenlandse hoofdkantoren ten laste van de Nederlandse grondslag van Nederlandse dochters worden gebracht. Dit zou de opbrengst van de maatregel teniet kunnen doen.

Indien de activiteiten in het buitenland relatief groot zijn ten opzichte van die in Nederland, kunnen de aandeelhouderskosten relatief hoog zijn ten opzichte van de in Nederland belastbare winst. Tegelijkertijd zijn aandeelhouderskosten wel reële kosten voor multinationals. Een aftrekbeperking leidt er dan ook toe dat belasting wordt betaald in Nederland over winst die niet is gemaakt. Een algeheel aftrekverbod van aandeelhouderskosten zou naar het oordeel van de Commissie buitenproportioneel zijn. Het voorstel is daarom om de aftrek wettelijk te beperken tot een nog nader vast te stellen percentage van de belastbare winst.

De Commissie erkent zelf dat een dergelijke regeling een negatief effect op de locatiekeuze van hoofdkantoren zal hebben en dat het effect negatiever zal zijn als de buitenlandse activiteiten van een multinational relatief groot zijn ten opzichte van de Nederlandse activiteiten, hetgeen al snel het geval is. Daarmee zegt de Commissie in feite dat die bedrijven en hun hoofdkantoren te groot zijn voor Nederland en dat derhalve bij hen de aftrek moet worden beperkt, ongeacht de consequenties.

Voorstel A3 – Onderzoek aftrekbeperking royalty's binnen concern

Slechts twee van de 15 onderzochte landen kennen een aftrekbeperking op royaltykosten. Nederland loopt op dit onderwerp internationaal dus niet uit de pas en heeft bovendien al maatregelen aangekondigd die de fiscale behandeling van royaltykosten zullen aanscherpen. Hoewel er dus geen aanleiding lijkt voor nadere maatregelen, is er geen bezwaar tegen verder onderzoek naar de rol van royaltybetalingen binnen concern.

² DLA-Piper, *Guide to going global*, <https://www.dlapiperintelligence.com/goingglobal/tax/index.html?t=11-loss-utilization>

³ Het gaat hier bijvoorbeeld om kosten voor het opstellen van de jaarrekening en de controle daarop, uitgifte van aandelen, activiteiten RvC, corporate governance, etc.

Voorstel A4 – Aftrekbeperking op de som van rentekosten, aandeelhouderskosten en/of royalty's

De Commissie stelt een cumulatieve aftrekbeperking voor rentekosten, aandeelhouderskosten en royalty's voor tot een nog nader vast te stellen percentage van de belastbare winst. Deze maatregel roept effectief dezelfde bezwaren op als onder voorstel A2 en zal de effecten nog verder versterken. Zoals uit het vergelijkend landenonderzoek blijkt, heeft Nederland de generieke renteaftrekbeperking al vergaand doorgevoerd, verder dan op grond van ATAD1 noodzakelijk was en verder dan wat gepast is voor het tegengaan van belastingontwijking. De maatregel zorgt er in voorkomende gevallen feitelijk al voor dat belasting wordt geheven over winsten die niet behaald zijn door ook rente betaald aan derden (banken) van aftrek uit te sluiten. Nederland heeft helaas geen gebruik gemaakt van de groepsuitzondering, bij uitstek een instrument dat in de richtlijn kwam om ondernemingen in kleinere lidstaten tegemoet te komen. Een cumulatieve aftrekbeperking zal de negatieve effecten versterken. Door internationale concerns worden leningen doorgaans door de tophoudster aangetrokken, mede op verzoek van de externe financiers. Voor zover rente nergens meer aftrekbaar is worden Nederlandse multinationals belast over een hogere winst dan ze wereldwijd realiseren. Naast dubbele belastingheffing legt Nederland een concurrentienadeel op aan haar eigen ondernemingen ten opzichte van multinationals die opereren vanuit een grote thuismarkt. Dit effect zal groter zijn nu door de huidige economische crisis de belastbare winsten van ondernemingen omlaag gaan, terwijl de rentelasten gelijk blijven of verder oplopen door de toegenomen behoefte aan liquiditeit. Dat kan zelfs betekenen dat ondernemingen die bedrijfseconomisch in een verliespositie zitten toch Vpb moeten betalen omdat de rente niet aftrekbaar is.

Voorstel A5 – Aanscherpen CFC-maatregelen

Nederland heeft bij de implementatie van de CFC-maatregel uit ATAD1 al gekozen voor een scherpere implementatie dan veel andere landen. De Commissie stelt nu voor de huidige CFC-maatregelen nog verder aan te scherpen door:

1. de CFC-regel ook toe te passen op uitgekeerde winsten;
2. het achterwege laten van neerwaartse verrekenprijscorrecties van het CFC-inkomen;
3. toe te werken naar een effectieftariefvoets, en;
4. de uitzondering voor wezenlijke economische activiteiten aan te passen of te schrappen.

Met de Commissie zijn wij van mening dat aanpassing van de CFC-maatregel pas dan aan de orde is als het niet lukt de lopende internationale dialoog met succes af te ronden. Mede gelet op de huidige coronamaatregelen is de termijn daarvoor (eind 2020) erg kort. Indien op internationaal niveau op termijn geen afspraken worden gemaakt dan achten wij een aanscherping van de CFC-regels denkbaar, voor zover dat ziet op de uitbreiding van de CFC-maatregel naar uitgekeerde winsten (onderdeel 1) alsmede de aanpassing van de berekening van besmette voordelen (onderdeel 2). Daarbij past dat passende flankerende maatregelen worden genomen die het toenemende risico van dubbele belasting mitigeren. De Commissie adviseert dat ook.

Wij hebben ernstige bezwaren tegen verdere aanscherping van de CFC-regels waar een effectief tariefvoets zal leiden tot een aanzienlijke toename van de complexiteit in de regelgeving (onderdeel 3). De meest fundamentele aanscherping is echter het aanpassen of schrappen van de uitzondering voor wezenlijke economische activiteiten omdat daarmee Nederland afstapt van het beginsel van kapitaalimportneutraliteit (onderdeel 4). De Commissie erkent dat verschillen tussen de belastingstelsels kunnen leiden tot mismatches. Daaruit volgt de logische aanbeveling om via internationale afspraken dergelijke mismatches op te lossen. Het advies is daarbij aan te sluiten bij de reeds lopende internationale ontwikkelingen. Dat is belangrijk omdat het hier in de kern gaat om de vraag hoe heffingsrechten op een eerlijke manier kunnen worden verdeeld in de wereld. Het bevreemdt daarom dat de Commissie desondanks aanraadt om unilaterale maatregelen te nemen indien er in 2020 geen internationale consensus is over een minimumniveau van belastingheffing. Een unilaterale aanscherping langs deze lijnen zonder internationale overeenstemming zal een significante verslechtering van het

vestigingsklimaat tot gevolg hebben. Zonder internationale overeenstemming prijst Nederland zichzelf hiermee uit de markt ten opzichte van andere landen.

Voorstel A6 – Beperk neerwaartse verrekenprijscorrecties

De Commissie stelt voor om neerwaartse verrekenprijscorrecties van de winst achterwege te laten indien er geen corresponderende opwaartse correctie van de winst in het andere land tegenover staan. Hiermee wordt een eventueel heffingslek weggenomen. Hiermee wordt de Nederlandse praktijk meer in lijn gebracht met hetgeen internationaal gebruikelijk is. Mocht worden besloten deze maatregel in te voeren dan ligt het voor de hand dat er een vorm van overgangsrecht komt voor bestaande gevallen.

Voorstel A7 – Tegengaan tariefmismatches bij vermogensoverdrachten binnen concernverband

De Commissie stelt voor om de afschrijving op vermogensbestanddelen (zoals een waardevol intellectueel eigendom) te beperken in die gevallen waarin een vermogensbestanddeel naar Nederland wordt verplaatst (tegen waarde in het economisch verkeer), maar de meerwaarde ervan onvoldoende belast is gebleven (bijvoorbeeld in een belastingparadijs). De Commissie lijkt daarmee te suggereren dat Nederland zou moeten optreden als wereldinspecteur en (voor andere landen) zou moeten bepalen of zij wel voldoende belasting heffen. Door dit te doen keurt Nederland feitelijk het economische en fiscale beleid van andere landen af, en verheft haar eigen fiscale beleid tot de mondiale benchmark.

Terecht merkt de Commissie op dat Nederland hiermee weg beweegt van het beginsel van kapitaalimportneutraliteit, een beginsel waarop ons stelsel is gebaseerd en wat past bij onze open economie met een kleine thuismarkt. Nederland zet zich met deze maatregel op een concurrentieachterstand en dus een minder aantrekkelijk vestigingsklimaat. Het is daarom goed dat de Commissie adviseert eerst consensus te bereiken via de reeds lopende internationale dialoog binnen het OESO traject, onder pijler 2.

Het Nederlandse beleid om andere mogendheden te informeren dat bepaalde inkomsten niet tot de Nederlandse grondslag worden gerekend, maar mogelijk aldaar tot de belastinggrondslag zouden moeten worden gerekend, blijkt effectief. In voorkomende gevallen gaan deze andere mogendheden na ontvangst van informatie uit Nederland over tot belastingheffing en ontstaat een sluitend systeem.

Overigens is dit een ongewenste maatregel vanuit het perspectief dat belastingplichtigen geraakt worden die ‘gewenst gedrag’ hebben vertoond door vermogensbestanddelen te verplaatsen van belastingparadijzen naar hoogbelaste jurisdicties zoals Nederland. Het overdragen van bijvoorbeeld intellectueel eigendom leidt tot het verplaatsen van economische activiteiten die Nederland juist graag wil huisvesten omdat zij gepaard gaan met hoogwaardige werkgelegenheid. Daarom is de maatregel ook vanuit economisch perspectief ongewenst. Het overdragen van bijvoorbeeld intellectueel eigendom leidt tot een toename van economische aanwezigheid (*substance*) in Nederland. De huidige regels zorgen er niet alleen voor dat activiteiten naar Nederland komen, maar ook dat zij Nederland niet gemakkelijk meer zullen verlaten (*lock-in*). Zou Nederland een boete zetten op *onshoring* in Nederland dan zullen die economische activiteiten in andere landen worden gehuisvest.

Aanvullende maatregelen (B1 t/m B9)

Voorstel B1 – Verlaag het plafond van de earningsstrippingmaatregel naar 25% van de fiscale EBITDA

Op grond van de regeling is de gesaldeerde rente op bank- en concernleningen nog maar aftrekbaar tot maximaal 30% van het bruto (belastbare) bedrijfsresultaat (EBITDA), voor zover meer dan € 1 miljoen. Nederland heeft er bewust voor gekozen de renteaftrekbeperking ATAD1 strenger te implementeren dan de Europese minimumnorm. Nederland maakte geen gebruik van de groepsuitzondering en er kwam geen eerbiedigende werking voor bestaande leningen.

Een verdere aanscherping van de algemene renteaftrekbeperking zorgt voor een hogere belastingdruk en creëert nog meer overkill aan maatregelen voor ondernemingen op het gebied van renteaftrek. Dat zijn situaties waarin geen sprake is van misbruik en waar ontwijkingsmotieven geen enkele rol spelen bij het aangaan van leningen en de daarmee samenhangende renteaftrek. Kapitaalintensieve ondernemingen financieren in de regel hun belaste inkomstengenererende activa met externe leningen, en ook die rente kan getroffen worden door de generieke renteaftrekbeperking. De renteaftrekbeperking creëert een risico op dubbele belasting voor alle ondernemingen en Nederland is in relatieve zin reeds nu een minder aantrekkelijke investeringslocatie geworden. Nederland hanteert bovendien een lagere drempel dan de (minimumstandaard) van € 3 miljoen aan aftrekbare rente. Nederland heeft die drempel vastgesteld op € 1 miljoen waardoor het Nederlandse MKB sneller tegen de renteaftrekbeperking aanloopt dan in andere landen. Juist in het huidige tijdsgewricht zou het beleid gericht moeten zijn op behoud van reële economische activiteiten en hoofdkantoren. Dat betekent dat Nederland zal moeten opschuiven naar de Europese minimumnorm in plaats van de huidige regels aan te scherpen. Ook het CPB waarschuwt dat aanscherping van de earningsstrippingmaatregel een negatief effect heeft op de investeringen en Nederland in een uitzonderingspositie plaats ten opzichte van andere landen⁴. Een van de beleidsoplossingen uit de CPB Kansrijk Belastingbeleid is om de generieke renteaftrekbeperking meer in lijn te brengen met andere EU-landen.

De thans geldende generieke renteaftrekbeperking leidt tot een beperking van het investeringsvermogen van ondernemingen en daarmee tot een vertraging van het economisch herstel. Middelgrote en grotere bedrijven lopen aan tegen deze beperking. Door de coronacrisis moeten zij meer lenen om het hoofd boven water te kunnen houden, terwijl het bedrijfsresultaat in 2020 heel laag uitpakt. En omdat er flink wordt ingeteerd op het eigen vermogen zal er straks nieuwe financiering nodig zijn om investeringen te kunnen doen. Wij stellen de volgende aanpassingen voor:

- Verhoog de drempel van 1 naar 3 miljoen euro. Dit past binnen de richtlijn en creëert pariteit met bijvoorbeeld Duitsland, die ook de standaarddrempel van € 3 miljoen hanteert.
- Implementeer alsnog de groepsuitzondering. Zoals gezegd is de groepsuitzondering cruciaal voor het Nederlandse bedrijfsleven. Nederlandse ondernemingen opereren vanuit een relatief kleine thuismarkt en hebben daardoor een EBITDA die relatief vele malen kleiner dan de EBITDA van een onderneming in een land zoals Duitsland of Frankrijk. De groepsuitzondering is in de richtlijn opgenomen omdat werd onderkend dat de 30%-ratio tot onredelijke uitkomsten zou leiden.

Voorstel B2 – Dichten Bosalgat

Op dit moment zijn rentekosten over schulden ter financiering van buitenlandse deelnemingen aftrekbaar (Bosalrente⁵). Uiteraard is rente wel in aftrek beperkt door de algemene renteaftrekbeperking zoals die sinds 2019 geldt na de implementatie van de eerste Europese anti-belastingontwijkingsrichtlijn (ATAD1). De Commissie constateert een asymmetrie tussen de aftrek van rentekosten op buitenlandse deelnemingen en de vrijgestelde winsten van deze deelnemingen onder de deelnemingsvrijstelling. Ze stelt daarom voor de financieringskosten op schulden die verband houden met investeringen in deelnemingen van aftrek uit te sluiten.

De aftrek van deelnemingsrente is een welbuste keuze van de wetgever geweest met het oog op de verbetering van het investerings- en vestigingsklimaat. De terminologie ‘dichten van het Bosalgat’ is derhalve suggestief en misplaatst. In het verleden is er veel discussie geweest over de zogenoemde deelnemingsrenteaftrek. Ook door het Topteam Hoofdkantoren onder leiding van Sjoerd van Keulen is indertijd advies uitgebracht over de aftrekbaarheid van deelnemingsrente. Beperking van de aftrekbaarheid van deelnemingsrente zet een fiscale rem op de expansie van Nederlandse multinationals

⁴ CPB Kansrijk belastingbeleid (2020)

⁵ Arrest van het Hof van Justitie dat de Nederlandse renteaftrekbeperking op dergelijke rente in strijd achtte met het vrije verkeer van vestiging (HvJ EU 18 september 2003, C-168/01)

op buitenlandse markten. Die mogelijkheid tot internationale expansie is juist belangrijk voor het Nederlandse bedrijfsleven vanwege de kleine thuismarkt. Door een grote meerderheid van de door het topteam geconsulteerde partijen wordt de aftrek van deelnemingsrente gezien als een belangrijk element van het Nederlandse fiscale vestigingsklimaat voor hoofdkantoren, zeker in het licht van het belastingklimaat in de ons omringende landen en de voorgenomen verbeteringen daarin.

In een brief heeft de voorzitter van het Topteam Hoofdkantoren op verzoek van de toenmalige staatssecretaris van Financiën een opinie geformuleerd met betrekking tot de aftrekbaarheid van deelnemingsrente. Het Topteam hoofdkantoren bepleit het behoud van een stabiel en aantrekkelijk vestigingsklimaat met daarbij het behoud van een generieke aftrek voor deelnemingsrente; anderzijds wordt aangegeven dat als onbedoeld gebruik van de renteaftrek proporties van misbruik heeft aangenomen, de aftrek kan worden beperkt. Het toenmalige kabinet Rutte I nam de richting van deze evenwichtige analyse over en werkte deze verder uit. Daarmee was de discussie over de renteaftrek gesloten en werd de stabiliteit van het vestigingsklimaat zeker gesteld.

Met de implementatie van ATAD1 heeft ook Nederland gekozen voor een generieke renteaftrekbeperking en daarbij specifieke renteaftrekbeperkingen af te schaffen (artikel 13l en 15ad). Het ligt derhalve eerder voor de hand artikel 10a ook af te schaffen dan om een additionele specifieke renteaftrekbeperking in te voeren.

Voorstel B3 – Uitbreiding artikel 10a met royalty's, lease en huur

Zoals de Commissie terecht opmerkt kent geen enkel van de omliggende landen een specifieke renteaftrekbeperking tegen winstdrainage als het huidige artikel 10a Wet Vpb. Daarin gaat Nederland dus verder dan haar *peers*. Door de introductie van een aftrekbeperking op royalty- huur- of leasebetalingen plaatst Nederland zichzelf nog verder buiten het internationale speelveld. Het is een zorgelijke misperceptie dat in het rapport is opgenomen dat de schadelijke gevolgen beperkt zouden zijn.

Voorstel B4 – Aftrekbeperking voor tariefmismatches in groepstransacties

Anders dan renteaftrekbeperkingen en een Duitse aftrekbeperking op bepaalde royaltybetalingen stelt het rapport dat geen van de omringende landen een aftrekbeperking voor betalingen binnen concern kent. De voorgestelde maatregel is typisch een maatregel die past binnen OESO Pijler 2 en op internationaal niveau verder uitgewerkt dient te worden. Unilateraal vooruitlopen op dit terrein stelt Nederland buiten de internationale orde op een manier die niet zonder schadelijke gevolgen zal blijven.

Voorstel B5 – CFC-maatregel voor actieve inkomsten

Hetgeen hierboven vermeld is met betrekking tot voorstel A5 en het aanpassen of schrappen van de uitzondering voor wezenlijke economische activiteiten geldt des te meer voor de voorgestelde uitbreiding van de CFC-maatregel tot actieve inkomsten. Hiermee zou Nederland volledig afscheid nemen van het beginsel van kapitaalimportneutraliteit en ontstaat een ongelijk speelveld tussen een lokale onderneming en een lokale dochter van een Nederlandse onderneming. De Commissie erkent dat verschillen tussen de belastingstelsels kunnen leiden tot mismatches. Daaruit volgt de logische aanbeveling om via internationale afspraken dergelijke mismatches op te lossen. Het advies is daarbij aan te sluiten bij de reeds lopende internationale ontwikkelingen. Dat is belangrijk omdat het hier in de kern gaat om de vraag hoe heffingsrechten op een eerlijke manier kunnen worden verdeeld in de wereld. Een unilaterale aanscherping langs deze lijnen zonder internationale overeenstemming zal een significante verslechtering van het vestigingsklimaat tot gevolg hebben. Zonder internationale overeenstemming prijst Nederland zichzelf hiermee uit de markt ten opzichte van andere landen.

Voorstel B6 – Niet-conditionele bronheffing op rentekosten en royalty's

Deze maatregel is in strijd met het staande beleid van Nederland om bronheffingen laag te houden en daarmee de versturende werking van bronheffingen op het internationale *level playing field* te

minimaliseren. Daarmee zal de maatregel een negatief effect hebben op reële investeringen maar ook op de locatiekeuze van hoofdkantoren. Wellicht ten overvloede merken wij op dat waar sprake is van misbruik dat vanaf 2021 al bestreden wordt via de conditionele bronheffing op rente en royalty's naar laagbelastende jurisdicties.

Voorstel B7 – Open norm voor eigen vermogen van doorstromers

Met dit voorstel vervalt de wettelijke invulling van het begrip “passend eigen vermogen” waardoor de maatregel eerder aangrijpt c.q. er minder makkelijk op gestructureerd kan worden. Naast voldoende eigen vermogen en risico's moet de vennootschap ook de juiste functionaliteit hebben om deze risico's te beheersen en de financiële capaciteit om de risico's te dragen. Nederland wordt daarmee minder aantrekkelijk voor doorstroomlichamen en financieringsactiviteiten. Toch zal nog moeten worden gezocht naar de juiste balans. In de recent verschenen monitoringbrief⁶ lezen wij dat reële directe buitenlandse investeringen juist gewenst zijn vanwege het positieve effect op de economische groei. Ook als deze investering plaatsvinden in bijzondere financiële instellingen (bfi's), hoeft geen sprake te zijn van belastingontwijking. Er kan ook sprake zijn van het voorkomen van dubbele belastingheffing. Het ontbreken van een belastingverdrag tussen landen kan leiden tot dubbele heffing van winstbelasting en bronbelasting. Een structuur met een bfi in Nederland kan deze dubbele heffing voorkomen wanneer Nederland wel een belastingverdrag met het betreffende land heeft.

Voorstel B8 – Een unilaterale digitaledienstenbelasting

In de afgelopen jaren zijn veel bedrijfsmodellen volledig op zijn kop gezet en zijn er nieuwe digitale technieken gekomen die ons leven drastisch hebben gewijzigd. Digitale verdienmodellen en veranderende waardeketens zorgen voor grote uitdagingen in de belastingheffing, zowel in een nationale als internationale context. Dat komt vooral omdat de bestaande regels verouderd zijn en gebaseerd op bedrijfsmodellen waarbij een fysieke aanwezigheid noodzakelijk was om goederen en diensten af te zetten op een (consumenten)markt. Omdat bij digitale verdienmodellen fysieke aanwezigheid niet zonder meer noodzakelijk is, kunnen er lacunes ontstaan in de belastingheffing, in de btw maar vooral bij de winstbelasting. Het bestaande OESO kader voor de internationale belastingheffing is gebaseerd op het uitgangspunt dat winst wordt belast waar waarde wordt gecreëerd. Op dit moment komt het heffingsrecht over de winsten van de grote digitale spelers toe aan de Verenigde Staten (daar is het algoritme ontwikkeld, daar zit het IP).

Het kan dus zo zijn dat in landen met een grote consumentenmarkt ondanks een grote digitale aanwezigheid er relatief weinig winstbelasting wordt afdragen. De discussie gaat feitelijk dus over de verdeling van heffingsrechten tussen landen. Het is van belang dat we nadenken over een aanpassing van de regels. De unilaterale maatregelen die landen nu nemen tasten de integriteit van het internationale systeem aan. Dat systeem is van groot belang voor de internationale handel en wederzijdse investeringen. Unilaterale digitaledienstenbelastingen zijn problematisch omdat die de huidige heffingsverdeling in stand laten. Dus, het land met de fysieke aanwezigheid gaat winstbelasting heffen en het land met de consumptie de btw. Daarbovenop komt dan nog een belasting op de omzet, de digitaledienstenbelasting. En die belasting komt overal terecht, niet alleen bij de grote technologiebedrijven.

Onder aanvoering van de OESO wordt gewerkt aan duurzame oplossingsrichtingen. Het bereiken van consensus vergt tijd, maar het BEPS-project heeft laten zien dat dit kan. De OESO beoogt nog steeds voor het eind van 2020 politieke consensus te bereiken.

Voorstel B9 – Introduceer een heffing (of aftrek) die samenhangt met werkgelegenheid

Bij deze maatregel zoals tijdelijke van kracht in Zuid-Korea is de hoogte van de winstbelasting mede afhankelijk van loonstijging en investeringen. Met andere woorden, als winsten worden geherinvesteerd

⁶ Kamerstukken II,

in Nederland of leiden tot een loonstijging dan is een lager bedrag aan vennootschapsbelasting verschuldigd. Ook wij zien de bezwaren die de Commissie bij dit voorstel naar voren brengt. Het is maar zeer de vraag of de loonontwikkeling zich laat beïnvloeden door een prikkel via de winstbelasting. De fiscale winst is feitelijk geen goede maatstaf voor de winstgevendheid van een onderneming, bijvoorbeeld vanwege de verliesverrekeningsregels en extracomptabele fiscale aftrekposten. Desalniettemin oogt dit als een sympathiek voorstel en zal nadere uitwerking nodig zijn, ook voor wat betreft de budgettaire en economische effecten. Daarbij zou een evaluatie van de regeling in Zuid-Korea meer inzichten kunnen verschaffen.

Compenserende maatregelen (C1 t/m C4)

Voorstel C1 – Verlaag het tarief van de Vpb

Belastingheffing wordt bepaald door de belastinggrondslag en het belastingtarief. Vooral uit de grondslag die een land hanteert blijkt welke economische koers een land vaart. De grondslagverbredende maatregelen die in de basisvariant zijn opgenomen, geven in Nederland gevestigde bedrijven geen signaal van vertrouwen. Ze geven daarnaast aan bedrijven die zich oriënteren op vestiging in Nederland niet het signaal af van een beleid dat gericht is op economische groei en internationaal georiënteerd ondernemen. De gesuggereerde tariefsverlaging is belangrijk voor een beter vestigingsklimaat. In een gebalanceerd pakket is het de vraag of verlaging van het tarief echt een compensatie biedt voor de negatieve effecten van de maatregelen uit basisvariant. Ook voor de vestigingsklimaat verbeterende maatregelen geldt dat deze langs het besliskader zouden moeten worden gelegd om te bezien wat de impact daarvan is en hoe zich dat verhoudt tot de grondslagverbredende maatregelen waarbij het besliskader niet rigide is maar oog houdt van voor de internationale context.

Voorstel C2 – Verlaag het tarief van de innovatiebox

De innovatiebox is bij uitstek een maatregel die zijn succes heeft bewezen. Nederland heft als 1 van de eerste landen een fiscaal instrument ingezet om innovatieve economische activiteiten te stimuleren. Het succes is ongekend met mondiale hoofdrollen voor bedrijven uit de brainportregio en op het gebied van biotech met de ontwikkelingen op het gebied van een vaccin tegen COVID-19 als recent voorbeeld. Dit succes is andere landen ook niet ontgaan. Veel landen hebben Nederland gekopieerd en zien de maatschappelijke voordelen van het aantrekken en aanjagen van innovatie en de hoogwaardige werkgelegenheid die daarmee gepaard gaat. Ten aanzien van de innovatiebox is onder beleidsmakers internationaal de heersende opvatting dat het hier niet betreft een middel om belasting te ontwijken, maar meer een middel om tegemoet te komen aan de “risk appetite” die grootschalige innovatie met zich meebrengt. Zowel het tarief als de grondslag is hierbij van belang, waarbij het tarief vooral een factor is waarbij je je als land negatief kunt onderscheiden wanneer dit te hoog is. Ook hierbij is het zaak om ook de grondslag te betrekken en dit langs een besliskader te leggen. In het huidige mondiale klimaat waarbij kapitaal en arbeid vluchtiger zijn dan in het recente verleden lijkt het niet gepast als de instrumenten voor een innovatieve economie worden versoberd. Sterker nog voorstellen zouden meer moeten aansluiten bij de technologische ontwikkelingen, waarbij software een steeds grotere component van de innovatie gaat inhouden. Het verdient aanbeveling om de huidige regels van de innovatiebox meer te laten aansluiten bij de vaart waarin software ontwikkelingen zich opvolgen.

Voorstel C3 – Temporiseer de aftrek van liquidatie- en stakingsverliezen

Dit is een verstandig voorstel met een wezenlijke verbetering op de uitgangspunten in het GroenLinks initiatiefwetsvoorstel. Voor economisch herstel moeten bedrijven kunnen investeren en internationaliseren. De voorgestelde aanpassingen in de liquidatieverliesregeling in het GroenLinks initiatiefwetsvoorstel ondergraven de internationale actieradius van het Nederlandse bedrijfsleven en werken als een strafheffing op investeren en ondernemen buiten de EU. Het uitgangspunt moet blijven dat bedrijfskosten altijd éénmaal aftrekbaar moeten zijn omdat de risicobereidheid van ondernemingen daarvan afhankelijk is. Nederland mag niet uit de pas lopen met anderen landen en daarom vragen wij om

een gebalanceerde vormgeving zodat ons toekomstig verdienvermogen niet wordt aangetast, maar waarbij er tegelijkertijd een eind wordt gemaakt aan misbruik, planbaarheid of kunstmatig uitstel.

De geografische beperking tot de EU is zeer onwenselijk vanuit het economische perspectief dat ons toekomstig verdienvermogen vooral in groeimarkten buiten de EU ligt. Ondernemers zien dat al langer getuige de mate waarin zij buiten Europa investeren. Een geografische beperking van liquidatieverliezen tot de EU is nadelig voor het nodige economisch herstel en investeringen en staat haaks op het internationaliseringsbeleid van het kabinet. De regeling speelt ook een belangrijke rol voor ondernemers die in Afrika willen investeren. Met een regionale beperking straal je naar landen buiten de EU uit dat je investeren in hun land kennelijk minder belangrijk vindt dan investeren binnen de EU (“we houden de bal in de club”). Ook zie je nu dat in delen van Azië de piek van de coronacrisis al achter de rug is. Die regio biedt daarmee eerder kansen voor ondernemers, dat zou niet moeten worden beperkt.

De regeling zou verder niet moeten worden beperkt tot liquidaties van vennootschappen waarin een belang van tenminste 50% wordt gehouden. Die inperking raakt vooral het MKB dat vooral investeert via joint ventures en veelal via een minderheidsbelang. Het MKB maakt in belangrijke mate gebruik van de regeling. Van het aantal gebruikers is circa 60% MKB, in termen van budget gaat circa een derde naar het MKB. Wij pleiten er daarom voor de grens te behouden op 5% zoals dat nu ook geldt voor veel andere fiscale regelingen.

Voorstel C4 – Schrappen aftrekverbod op aan- en verkoopkosten van deelnemingen

Aankoop of verkoop van (delen van) ondernemingen zijn ingegeven vanuit economische overwegingen, niet vanuit fiscale. In dat licht bezien is het logisch dat de aan- en verkoopkosten aftrekbaar zijn. Kosten voor de acquisitie en verkoop van vermogensbestanddelen die gezamenlijk ene onderneming vormen zijn ook aftrekbaar. Het zou goed zijn om het verschil in fiscale behandeling van op het oog gelijke gevallen, weg te nemen.

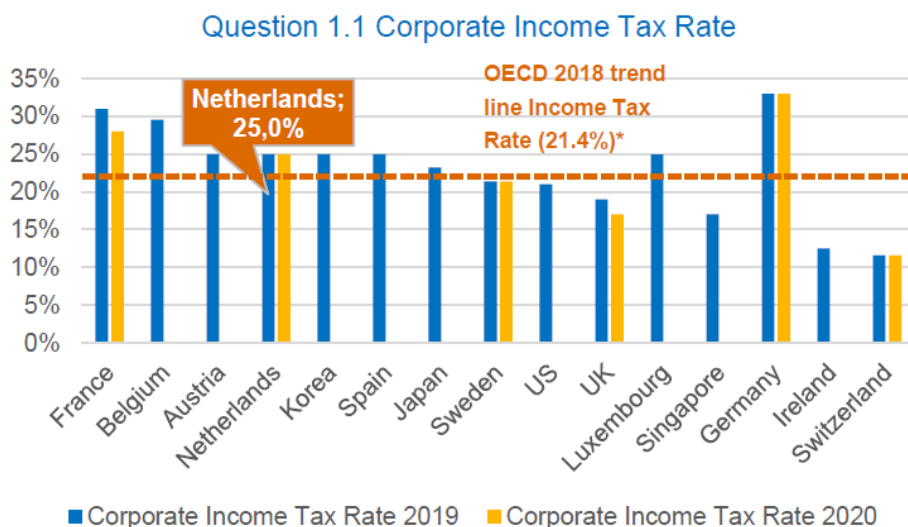
BIJLAGE 2 Nederland loopt internationaal niet uit de pas

De Commissie concludeert dat Nederland internationaal niet uit de pas loopt en op een aantal gebieden zelfs striktere regelgeving hanteert dan andere landen. Hieronder een overzicht hoe Nederland scoort op 13 terreinen, op grond van het rapport en de analyse van PwC.

Nederland strikter	Nederland min of meer gelijk	Nederland minder strikt
Tarief vennootschapsbelasting	Royalty's	Transferpricing
Substance-eisen	Hoofdkantoorkosten	Verliesverrekening (hoogte)
Afschrijvingen	Innovatiebox	
Renteaftrekbepalingen	Deelnemingsvrijstelling	
Verliesverrekening (termijn)	Aftrek finale verliezen	
	CFC	
	ATAD1, ATAD2, BEPS	
	Bronheffingen	

Waar Nederland strikter is

1. **Tarief:** “Nederland is voornemens het statutaire tarief van de Vpb per 2021 op 21,7% vast te stellen (nu: 25%, bij een belastbaar bedrag > € 200.000). Daarmee zal Nederland niet veel afwijken van het OESO-gemiddelde, maar heeft het wel een hoger statutair tarief dan andere investment hubs als Ierland, Singapore, het VK en Zwitserland.”

2. **Substance:** “Nederland lijkt relatief stevige substance-eisen te hebben voor lichamen in het land zelf.”

Question 2.2 Substance Test

Light* substance test	Medium** substance test	Extensive*** substance test
Austria	Ireland	Belgium
France	Luxembourg	Germany
Japan	Korea	<u>Netherlands</u>
Singapore	Switzerland	
Spain		
UK		
US		

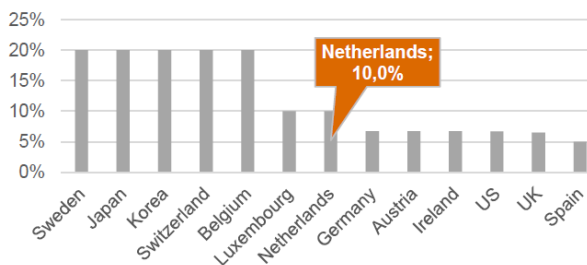
Sweden has no substance rules.

3. **Afschrijvingen:** “Nederland lijkt niet uit de pas te lopen als het gaat om de beperkingen die gelden op afschrijvingen. Dit met uitzondering van de afschrijvingsbeperking op gebouwen: in Nederland kan tot maximaal de bodemwaarde (100 procent van de WOZ-waarde) afgeschreven worden. Deze beperking lijkt streng te zijn in vergelijking met bijvoorbeeld omringende landen [...]”

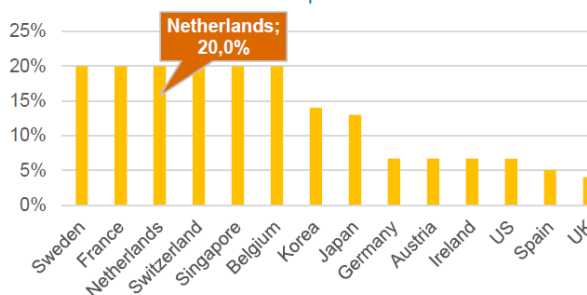
Question 4.6 Random Depreciation in general

Random Depreciation applicable	Random Depreciation not applicable
Austria	Germany
Belgium	Sweden
France	Switzerland
Ireland	
Japan	
Korea	
Luxembourg	
<u>Netherlands</u>	
Singapore	
Spain	
UK	
US	

Question 4.4 Depreciation Rate for Goodwill

Question 4.5 Depreciation Rate for IP

4. **Renteaftrekbepalingen:** “Hierdoor is de [earningsstripping]maatregel streng geïmplementeerd in vergelijking met andere lidstaten.”

Question 5.1 Earning Stripping / 30% EBITDA

Earning stripping / 30% EBITDA applicable	Earning stripping / 30% EBITDA not applicable
Belgium	Austria
France	Ireland
Germany	Singapore
Japan	Switzerland
Korea	
Luxembourg	
<u>Netherlands</u>	
Spain	
Sweden	
UK	
US	

Waar Nederland min of meer dezelfde regels heeft

5. **Royalty's:** “[..] bestaat er geen aftrekbepanking op royalty's in Nederland. [..] Uit het onderzoek blijkt dat twee van de onderzochte landen de aftrek van royalty's beperken.”

Question 6.1 Royalty Deduction Amount Limitation

Royalty deduction limitation based on amount	No royalty deduction limitation based on amount
Austria	France
Germany	Belgium
	Ireland
	Japan
	Korea
	Luxembourg
	<u>Netherlands</u>
	Singapore
	Spain
	Sweden
	Switzerland
	UK
	US

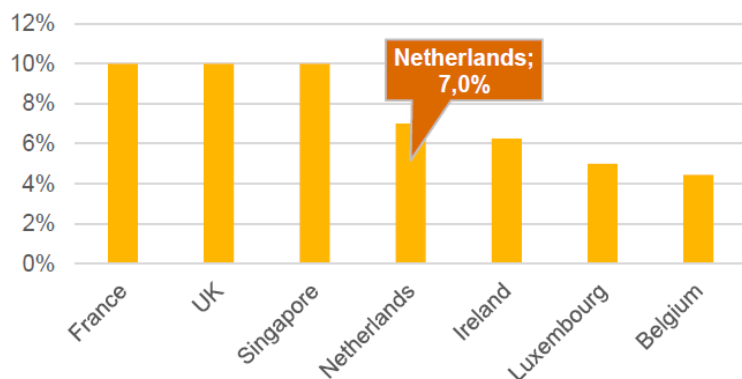
6. **Hoofdkantoorkosten**

1.7. Head Office Costs

Head office costs are in principle deductible in all jurisdictions, insofar the costs are at arm's length. In general, transfer pricing standards are followed, which include that subsidiaries should be charged arm's length fees for head office services provided. We refer to Chapter 2 for country specific comments in respect of the deductibility of head office costs and the requirements for this (Question 7.1).

7. **Innovatiebox:** “Het merendeel van de geselecteerde landen heeft een ‘patent box’-regime vergelijkbaar met de Nederlandse innovatiebox.”

Question 8.1 Effective Innovation Box Rate

Question 8.3 Modified Nexus Approach

Modified nexus approach	Modified nexus approach not applicable
Belgium	Korea
France	Japan
Ireland	US
Luxembourg	
<u>Netherlands</u>	
Singapore	
Spain	
UK	

The following jurisdictions do not have an innovation box or comparable beneficial regime: Austria, Germany, Sweden and Switzerland.

8. **Deelnemingsvrijstelling / aftrek finale verliezen:** “Meerdere landen maken gebruik van een vrijstelling van inkomsten uit deelnemingen.” En: “Aftrek van finale verliezen op vrijgestelde deelnemingen (zoals de Nederlandse liquidatieverliesregeling) komt ook in verschillende andere landen voor. Het Europese recht verplicht onder bepaalde omstandigheden om een dergelijk verlies in EU-situaties toe te staan.”

Question 9.1 Participation Exemption

Participation exemption applicable	No participation exemption
Austria	Korea
Belgium	
France	
Germany	
Ireland	
Japan	
Luxembourg	
<u>Netherlands</u>	
Singapore	
Spain	
Sweden	
Switzerland	
UK	
US	

Question 9.3 Participation Exemption and allowance for Final Liquidation Losses

Participation exemption and allowance for final liquidation losses	Participation exemption and disallowance of final liquidation losses
Austria	Ireland
Belgium	Japan
France	<u>Netherlands</u>
Germany	
Luxembourg	
Singapore	
Spain	
Sweden	
Switzerland	
UK	
US	

Korea does not have a participation exemption regime.

9. **CFC:** “De meeste onderzochte landen kennen CFC-regels.”

Question 9.4 Controlled Foreign Company

Controlled foreign company rules Applicable	No controlled foreign company rules Applicable
Austria	Singapore
Belgium	Switzerland
France	
Germany	
Ireland	
Japan	
Korea	
Luxembourg	
<u>Netherlands</u>	
Spain	
Sweden	
UK	
US	

10. ATAD1, ATAD2, BEPS:

Question 11.1 General Anti Avoidance Rules (GAAR)

General anti avoidance rules applicable	No general anti avoidance rules
Austria	Japan
Belgium	Korea
France	US
Germany	
Ireland	
Luxembourg	
<u>Netherlands</u>	
Singapore	
Spain	
Sweden	
Switzerland	
UK	

Question 11.2 Targeted Anti Abuse Rule (TAAR)

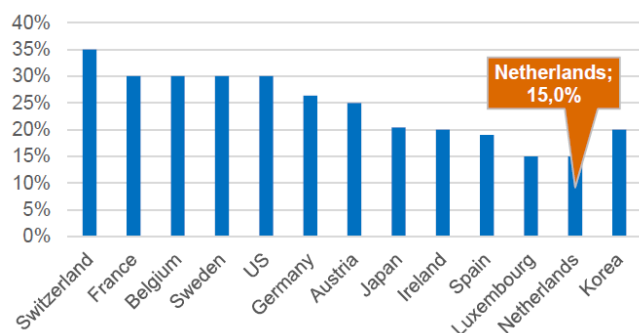
Targeted anti abuse rules applicable	No targeted anti abuse rules applicable
Austria	Korea
Belgium	Luxembourg
France	Switzerland
Germany	
Ireland	
Japan	
<u>Netherlands</u>	
Singapore	
Spain	
Sweden	
UK	
US	

Question 11.3 Reservations for the Application of the Multilateral Instrument

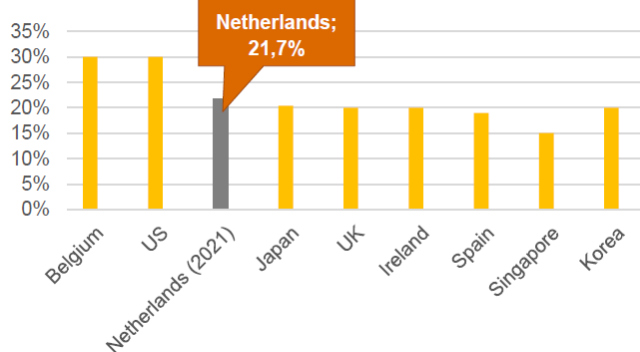
Reservations for the application of the multilateral instrument applicable	Multilateral instrument not applicable
Austria	US
Belgium	
France	
Germany	
Ireland	
Japan	
Korea	
Luxembourg	
<u>Netherlands</u>	
Singapore	
Spain	
Sweden	
Switzerland	
UK	

11. Bronbelastingen:

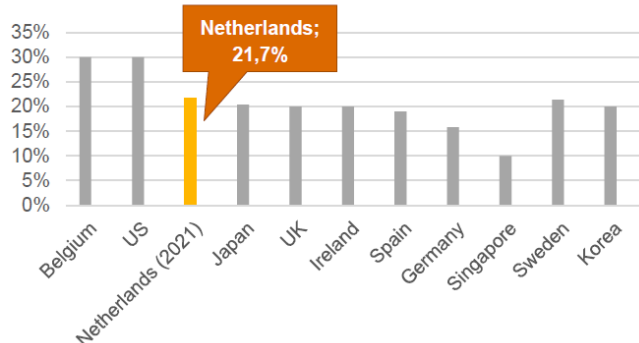
Question 13.1 Withholding Tax Rate on Dividend

Question 13.2 Withholding Tax Rate on Interest

Question 13.3 Withholding Tax Rate on Royalty's

Waar Nederland minder strikt is

12. **Transfer pricing:** “[..] Nederland samen met Luxemburg de enige van de onderzochte landen zijn die voor een neerwaartse correctie in de kostensfeer de aftrek van rente op een renteloze lening toestaan, zonder nadere eisen aan een corresponderende opwaartse correctie van de rentebate.” Opmerking hierbij: Nederland geeft het wel door aan het land waar de schuldenaar is gevestigd, dat zou voor een sluitend systeem van belastingheffing moeten zorgen.

En: “Het Nederlandse Verrekenprijzenbesluit bevat een goedkeuring om onder voorwaarden specifieke kosten zonder winststopslag binnen concern door te belasten naar groepsmaatschappijen, terwijl de OESO-richtlijnen een winststopslag van 5 procent voorschrijven.”

Question 3.2 Step-up Methodology

Step-up to fair market value	No step-up to fair market value
Austria	Belgium
Germany	France
Ireland	Japan
Korea	Singapore
Luxembourg	Sweden
<u>Netherlands</u>	UK
Spain	
Switzerland	
US	

Question 3.3 Deemed Capital Contribution

Jurisdiction has concept of deemed capital contribution	Jurisdiction has no concept of deemed capital contribution
Germany	Austria
Korea	Ireland
Luxembourg	Spain
<u>Netherlands</u>	
US	

13. **Verliesverrekening:** "De Nederlandse termijn voor voorwaartse verliesverrekening is in vergelijking met andere landen beperkt (zes jaar)." **Maar:** "Nederland kent daarentegen geen beperking voor wat betreft de omvang van het verlies dat in een bepaald jaar mag worden meegenomen."

Question 10.2 & 10.3 Loss Compensation

Jurisdiction	Years carried forward	Years carried back
Austria	Indefinitely	Not applicable
Belgium	Indefinitely	Not applicable
France	Indefinitely	1
Germany	Indefinitely	1
Ireland	Indefinitely	1
Japan	10	Not applicable
Korea	10	Not applicable
Luxembourg	17	Not applicable
<u>Netherlands</u>	6	1
Singapore	Indefinitely	1
Spain	Indefinitely	Not applicable
Sweden	Indefinitely	Not applicable
Switzerland	7	Not applicable
UK	Indefinitely	1
US	Indefinitely	Not applicable